

побільшуєть ся і число гостей довкола сінній. Лиш від часу до часу двері відчиняють ся і входить хтось із тих цікавих „надворних“ гостей до середини.

Нараз заїжджає повозка. Візник спритненько зупиняє бистрі коні і з повозки зручно вискакує вигальянтований панок. Вся увага надворної публіки звертаєть ся тепер на повозку.

— Пан Білас, пан меценас, — шепче собі все збіговище. Дехто кланяє ся. Двері відчиняють ся. Білет відбирає з низеньким поклоном страшно велика і груба білетерка. Пан меценас видко щось пригадує собі, бо усьміх зарисовує ся на його устах. Та в тій хвили прискакує один із наймолодших акторів і веде пана меценаса на перші крісла.

II. Для добра народу.

Доля хотіла, що шира і довголітня приязнь між о. Боголюбом і паном посесором Капітальським трісла нагло мов бритва. Причиною сього була обоюбна образа. А що завсідн так дієть ся, що люди ходять лише по екстремах, то з великої приязни повсталала між ними велика ненависть.

О. Боголюб і п. Капітальський були собі близенькими сусідами. Плебанія і двір стояли побіч себе. Розділював їх лише маленький клаптик луки, на якій пасли ся сороклітні шкапи о. Боголюб. Річ ясна, що оба панове робили собі взаємно частенькі відвідини, на яких по найбільшій часті сипали ся громи на тих, котрих о. Боголюб вів до царства небесного, а котрими пан Капітальський орав, сїяв, жав і молотив.

Та стало ся. Перший жертвою образи внав пан Капітальський тай постановив сильно пімстити ся. „Чекай попе, я тебе навчу!“

Блискавкою рознесла ся по селу вістка, що пан посесор зробив ся дуже добрий для хлопів. Став їх приятелем. Пристає з простими людьми, подає їм руку, хоч перше не дав їй навіть поцілувати, щоб не поваляли, хоче закладати читальню, навчає, частує, роздає даром якісь книжочки.

Конець того був такий, що коли помер один багатий газда в селі і о. Боголюб зробив уже місце в пуляресі, щоби вложити сьвіжу десятчину, син небіщика, прийшовши годити похорон, на подану сьвященником ціну витягнув скоренько книжочку, від

якої о. Боголюбови аж потемніло в очах. Вона носила заголовок: „Патент Йосифінський“.

Догадав ся всього.

* * *

Пан посесор щось нині довго спав. Липнєве сонце вже добре стало припікати, коли він зірвав ся з ліжка. Глянув на годинник. Осьма. Злість огорнула його. Перший день жнив, а він так довго спить! Скоренько зібрав ся. Сів на свого улюбленого Ріголя, який уже з годину гарцював під ганком.

— Не знати, скільки женців успів стягнути польовий. Коби як найбільше — думав собі їдучи. — Найліпше відразу зробити роботу, не капарити по трохи. Е, Валько, він уже мусів добре списати ся, він знає як я люблю.

Завернув із села на полеву дорогу і доїжджав до свого поля.

— Що се, що нікого не видно? Не тут жнуть. Адже я тут велів. Дивіть ся на того Валька, він стає вже на свою руку робити! — кричав він уже на весь голос. — Я то вже кілька разів завважив. Так далше не може бути.

Хотів уже завернути конем, щоб удати ся на другу частину лану, коли в тій хвилі спостеріг польового Валька, що якось несьміло ступав і кланяв ся низенько.

— Чому не тут жнуть, де я казав? Що то за робота? Хто тут пан, я чи ви? Зачинаєте робити на свою руку!

Валько стояв із капелюхом у руці і зі страхом ледви процідив крізь зуби:

— Прошу пана... я нічого не роблю на свою руку. Ніхто не вийшов за таку ціну, як пан дають. Страйкують!

Пану Капітальському страшно і злісно зробило ся від того слова.

Всилав коневі кілька тростинок і почвалав до дому. Стікав ся. Переїздячи попри плебанський огород якось від нехочу глянув і побачив у ній о. Боголюба, що якось блаженно усьміхав ся.

Рігольо заробив нових кілька ударів.

